

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक, क्रमांक प्रविचौ -२००८/प्र.क्र.११०८/११-अ

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,

दिनांक :- ७ एप्रिल, २००८.

- वाचा :-**
- १) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: सीडीआर-१३७९/४८९/७२/११, दिनांक १९ एप्रिल, १९७९.
  - २) शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: सीडीआर-११८५/२२३३/४२/११, दिनांक २४ डिसेंबर, १९८५.
  - ३) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक: सीडीआर-११९०/३७७/प्र.क्र.१३/११-अ, दिनांक १५ मे, १९९०.
  - ४) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, भ्रष्टानि-२२९७/ प्र.क्र.४४/११-अ, दिनांक १९ नोव्हेंबर, १९९७.

परिपत्रक

महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम ८ व नियम १० खाली सुरु केलेल्या विभागीय चौकशीची प्रकरणे अनुक्रमे सहा व तीन महिन्यात निकाली काढण्यात यावीत. अशा सर्वसाधारण सूचना असतानादेखील अनेक विभागीय चौकशीची प्रकरणे ५ वर्षांपेक्षा जास्त काळ प्रलंबित आहेत, असे शासनाच्या निर्दर्शनास आले आहे. वेळोवेळी या संदर्भात सूचना देऊनसुधा विभागीय चौकशीची प्रकरणे तातडीने पूर्ण करण्यात येत नाहीत. त्यामुळे मुदतवाढीचे प्रस्ताव विभागाकडून प्राप्त होतात. दीर्घकाळ सुरु असलेल्या विभागीय चौकशा पूर्ण होईपर्यंत अपचारी सेवानिवृत्तीच्या जवळ पास आलेला असल्यास संबंधित अधिकारी / कर्मचाऱ्यावर उपका ठेवणे किंवा वेतनवाढ रोखणे तसेच सेवानिवृत्ती वेतनातून काही रक्कम कपात करणे अशी शिक्षा देण्याचे प्रस्ताव विभागाकडून प्राप्त होतात. खेरीज प्रदीर्घकाळ प्रलंबित विभागीय चौकशीमुळे सेवानिवृत्त अपचाऱ्यांना त्यांचे सेवानिवृत्तीविषयक लाभ मिळण्यास विलंब होतो. हे सर्व टाळण्यासाठी विभागीय चौकशीची प्रकरणे विभागीय चौकशी सुरु करण्याचा निर्णय घेतल्यानंतर विहीत कालावधीत पूर्ण करणे, संबंधित शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्यावर बंधनकारक करणे आवश्यक झाले आहे. यास्तव विभागीय चौकशीची प्रकरणे त्वरेने पूर्ण करण्यासाठी खालील सूचना पुढ्हा नव्याने देण्यात येत आहेत.

- १) म.ना.से.(शिस्त व अपील)नियम, १९७९ च्या नियम १० खालील विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली आहे, अशी प्रकरणे कोणत्याही परिस्थितीत तीन महिन्यात निकाली काढण्यात यावीत.
- २) म.ना.से.(शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ८ खालील विभागीय चौकशी प्रकरणे पूर्ण करण्याचा कालावधी हा चौकशी सुरु करण्याचा निर्णय झाल्यापासून जास्तीत जास्त सहा महिन्यापेक्षा अधिक नसावा.
- ३) तथापी काही प्रकरणांमध्ये उचित व पुरेशा कारणासाठी सहा महिन्याच्या विनिर्दिष्ट काळामध्ये विभागीय चौकशी पूर्ण करणे शक्य नसेल तर विभागीय चौकशी पूर्ण करण्यासाठी असलेली ही कालमर्यादा वाढवून देण्याचे अधिकार विभागीय चौकशी नियम पुस्तिका १९९१ मधील परि.३.१९ (परिशिष्ट-८) नुसार खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र	विभागीय चौकशी मंजूर करणारे शिस्तभंग विषयक प्राधिकरण	विभागीय चौकशी मंजूर केल्याच्या तारखेपासून ९ महिन्यापर्यंत मुदतवाढीस मंजूरी देण्यास सक्षम असणारे प्राधिकरण	विभागीय चौकशी मंजूर केल्याच्या तारखेपासून एक वर्षापर्यंतची मुदतवाढ मंजूर करण्यास सक्षम असणारे प्राधिकरण
१	विभाग प्रमुखास दुर्यम असलेले प्राधिकारी	विभाग प्रमुख	विभाग प्रमुख व शासन यांमधील प्राधिकारी असे प्राधिकारी नसतील तेथे मंत्रालयीन प्रशासकीयविभाग

२	विभाग प्रमुख	विभाग प्रमुख व शासन यामधील प्राधिकारी, असे प्राधिकारी नसतील तेथे मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग	मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग
३	विभाग प्रमुख व शासन यामधील प्राधिकारी	मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग	प्रशासकीय विभाग सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने
४	शासन	प्रभारी मंत्र्यांच्या सहमतीने मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग	सामान्य प्रशासन विभागामाफत शासन.

- ४) विभागीय चौकशी मंजूर झाल्याच्या तारखेपासून ती पूर्ण करण्यासाठी एका वर्षापेक्षा अधिक कालावधी वाढवून देण्यास प्रशासकीय विभागाने सामान्य प्रशासन विभागाशी विचारविनिमय करून शासनाची अनुमती घ्यावी.
- ५) ज्या शासकीय सेवकावर न्यायालयात खटला दाखल झाला आहे. अशा प्रकरणी विभागीय चौकशी नियमपुस्तिका १९९१ च्या परि.४.२ नुसार विभागाने न्यायालयीन कार्यवाहीबरोबरच विभागीय चौकशी सुरु करण्याचा विचार करावा.

२. विभागीय चौकशी सुरु करण्याचा निर्णय होऊन पाच वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त कालावधी झालेला आहे, अशा प्रकरणी विभागीय चौकशी दीर्घकाळ प्रलंबित राहण्यासाठी कोण जबाबदार आहे याची निश्चिती विभाग प्रमुखांनी करावी तसेच आवश्यकतेनुसार संबंधितांविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करावी.

३. विभागीय चौकशीचा अहवाल शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्याकडे प्राप्त झाल्यानंतर ज्या प्रकरणात महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा सल्ला आवश्यक नाही अशा सर्व प्रकरणात विभागाने दोन महिन्याच्या कालावधीत अंतिम निर्णय घ्यावा. ज्या प्रकरणात महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा सल्ला आवश्यक आहे अशा प्रकरणी तो प्राप्त झाल्यानंतर एक महिन्याच्या कालावधीत अंतिम आदेश काढण्यात यावेत.

४. सर्व शिस्तभंगविषयक प्राधिकाऱ्यांनी उपरोक्त सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी व विभागीय चौकशीची प्रकरणे तातडीने निकाली काढावीत.

५. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेताक २००८०४०९१६३०४५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्र. ल. पाठक)

उप सचिव महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव,

मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,

सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव व स्वीय सहायक,

मुख्य सचिव/सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालयीन विभाग,

* प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई,

* प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई,

* प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभागप्रमुख/ प्रादेशिक विभागप्रमुख,

निवड नस्ती. *पत्राने